

Πρόγραμμα «ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΡΙΟ»

9η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

13 Δεκεμβρίου 2021, 16:00-18:00

Ιούλιος 2021

Συγγραφική ομάδα:

Αλαμάνος Άγγελος, Πλιάκου Τατιάνα, Τριτοπούλου Έφη, Κουντούρη Φοίβη, Παπαδάκη Λυδία

9^η Συνάντηση Co-Designers του Προγράμματος «Νερό για το Αύριο»

13 Δεκεμβρίου 2021, 16:00-18:00

Λίστα Συμμετεχόντων Συνάντησης	
Αλαμάνος Άγγελος	Επιστημ. Ομάδα
Γέμτος Φάνης	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Γιαννακός Κώστας	Γεωπονικός Σύλλογος Λάρισας
Γκούμας Κώστας	www.yrpethe.gr
Δέρκας Νικόλαος	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Καλφούντζος Δημήτρης	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Κουντούρη Φοίβη	Επικεφαλής Επιστημ. Ομάδας
Κωτούλας Βασίλης	Αθηναϊκή Ζυθοποιία
Μαμαγκάκης Βαγγέλης	Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης
Μαρκινός Αθανάσιος	ΤΟΕΒ ΤΑΥΡΩΠΟΥ
Οικονόμου Φάλια	Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Παναγιώτου Ευάγγελος	ΘΕΣΓΗ
Παπαδάκη Λυδία	Επιστημ. Ομάδα
Πλατής Γεώργιος	Εκπρόσωπος ΤΟΕΒ Ήρας Κουρτακίου
Πρατόπουλος Μάριος	Kytion
Σαχίνης Γεώργιος	ΕΥΔΑΠ
Στουρνάρας Κωνσταντίνος	Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων ΥΠΑΑΤ
Χατζηγιαννάκης Ευάγγελος	ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ

Αρχικά, η κυρία Κουντούρη καλωσόρισε τους συμμετέχοντες και έπειτα έγινε σύντομη σύνδεση με την 8^η συνάντηση.

Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο κ. Γκούμας συνοψίζοντας εν τάχει τα γεγονότα/προβλήματα που μας οδήγησαν στην απόφαση προς δημιουργία ενός Φορέα Διαχείρισης Υδάτων. Παρόλο που ακόμη δεν έχουν καθοριστεί η μορφή και οι ακριβείς αρμοδιότητες του Φορέα, αναγνωρίζεται η γενικότερη ανάγκη για εκσυγχρονισμό στη διαχείριση των υδάτων. Έχει διαπιστωθεί ότι υπάρχει αδυναμία των υφιστάμενων δομών και φορέων για υλοποίηση δράσεων και ότι οι φορείς έχουν περιορισμένες λειτουργικές δυνατότητες. Ο κ. Γκούμας επίσης, αναφέρθηκε στη διαδικτυακή, κλειστή συνάντηση εργασίας για τους ΤΟΕΒ, τους ΓΟΕΒ και τα έργα άρδευσης στην Ελλάδα, που πραγματοποιήθηκε από την ΔιαΝΕΟσις, την Τετάρτη 8/12/2021, με αφορμή τη δημοσίευση μιας έρευνας που χαρτογραφεί τη λειτουργία των εγγειοβελτιωτικών έργων στην Ελλάδα και διαπιστώνονται πολύ σημαντικά προβλήματα.

Οι ερευνητές - καθηγητές Νικόλαος Δέρκας, Δημήτριος Σκούρας και Δημήτριος Ψαλτόπουλος, από το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης αντίστοιχα – στη μελέτη τους ανέλυσαν διεξοδικά τα διαθέσιμα στοιχεία για τους Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ), περιγράφοντας τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν, ενώ ανέτρεξαν σε καλές διεθνείς πρακτικές, καταλήγοντας σε μια σειρά από

προτάσεις πολιτικής για αυτό το κρίσιμο θέμα. Η συνάντηση συντονίστηκε από την επικεφαλής ερευνών της διαΝΕΟσις, κυρία Φαίη Μακαντάση¹.

Η έρευνα αναδεικνύει την κρίσιμη κατάσταση, στην οποία βρίσκονται πολλές υποδομές που διαχειρίζονται οι ΤΟΕΒ και οι ΓΟΕΒ μετά από συνεχείς αλλαγές του θεσμικού πλαισίου. Έγιναν τοποθετήσεις και σχετικός σχολιασμός της μελέτης² και παρουσιάστηκαν παραδείγματα/πρακτικές άλλων χωρών. Ο κ. Γκούμας, ωστόσο, ανέφερε ότι το ενδιαφέρον κατά την τηλεδιάσκεψη ήταν μονόπλευρο για τα έργα και τις αρμοδιότητες, ότι τα στοιχεία ήταν ελλιπή και ότι υπήρξαν ΤΟΕΒ που δεν συμπεριλήφθηκαν στις μελέτες. Παρόλα αυτά, υπήρχαν και θετικά στοιχεία, όπως βασικά στοιχεία του γαλλικού μοντέλου διαχείρισης του αγροτικού νερού και των αρδεύσεων, όπου έχουν ήδη υιοθετηθεί. Στη συνάντηση εργασίας που συμμετείχαν περισσότεροι από 100 προσκεκλημένοι από όλη τη χώρα (Περιφερειάρχες, Αντιπεριφερειάρχες, Αυτοδιοικητικοί, Δ/ντές Υπηρεσιών, Πρόεδροι ΤΟΕΒ, εκπρόσωποι Επιστημονικών Φορέων, αγροτών, αρδευτών κλπ.) έγιναν τοποθετήσεις και σχόλια, ακούστηκαν οι απόψεις πολλών σχετικά με το περιεχόμενο της μελέτης και αναδείχθηκαν επιπλέον πτυχές του σημαντικού αυτού θέματος.

Ο κ. Δέρκας ανέφερε ότι η παραπάνω συνάντηση είχε αρκετές εντάσεις, οι οποίες ωστόσο είναι αναμενόμενες λόγω διαφορετικών οπτικών που υπάρχουν σε θέματα από άλλα εμπλεκόμενα μέρη. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Δέρκας θεωρεί ότι ένα ταξίδι στη Γαλλία θα βοηθήσει για να κατανοήσουν τα λοιπά εμπλεκόμενα μέρη τι ακριβώς προτείνεται από τη μελέτη τους, αναφέροντας το παράδειγμα της Γαλλίας και της λειτουργίας των αντίστοιχων δομών. Το γαλλικό μοντέλο διαχείρισης αγροτικού νερού λειτουργεί, όπως ανέφερε στην Ελλάδα εδώ και καιρό. Πρότεινε επίσης μία εκτενή παρουσίαση του μοντέλου ΟΑΚ /ΟΑΔΥΚ της Κρήτης (Οργανισμός Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης)³. Ο ΟΑΔΥΚ δεν επιβλέπεται από το Υπουργείο Γεωργίας και αποτελεί ωστόσο ένα ξεχωριστό καλό παράδειγμα. Το εγχείρημα αυτό που προτείνεται σε τοπικό επίπεδο θα πρέπει να αξιολογηθεί και να ληφθεί σοβαρά υπόψη προς υλοποίηση, όπως αποδεικνύουν οι μέχρι τώρα συνθήκες, διαχείρισης και έργων. Το θέμα χρειάζεται επιστημονική προσέγγιση. Έχουν επενδυθεί τεράστια κεφάλαια και αν δεν αλλάξει η διάρθρωση της διαχείρισης, είναι πολύ πιθανό να επανέλθουμε πάλι σε αστοχίες.

Ο διάλογος με χρήστες είναι πολύ σημαντικός. Ο διάλογος αυτός θα πρέπει στη συνέχεια να γίνει τεχνικός.

Εν συνεχεία, ο κ. Στουρνάρας σημείωσε ότι η κατάσταση των έργων είναι γνωστή. Για τους ΤΟΕΒ είπε ότι αποτελούν έναν από τους χρήστες του νερού, και έτσι τους αντιμετωπίζει η υπηρεσία του (Δ/νση Εγγείων Βελτιώσεων). Επομένως, οι ΤΟΕΒ παίζουν πολύ μικρό ρόλο στη διαχείριση του νερού. Σύμφωνα με τη δομή του κρατικού μηχανισμού, υπάρχουν τρεις δράσεις: τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ), οι κανόνες κοστολόγησης και η παρακολούθηση των υδάτων, τις οποίες αναλαμβάνει η Γενική Γραμματεία Υδάτων (ΓΓΥ). Η ΓΓΥ οφείλει να αναφέρει που οφείλονται οι δυσλειτουργίες της και για ποιους λόγους δεν ασκεί τις αρμοδιότητές της.

Η κυρία Κουντούρη συμπλήρωσε ότι το πρόβλημα έχει να κάνει περισσότερο με την έλλειψη οργάνωσης. Με οργάνωση θα μπορέσουν να απορροφηθούν τα χρήματα και να στελεχωθούν σωστά οι υπηρεσίες.

¹ <https://www.ypethe.gr/archive/oi-toev-oi-go-ev-kai-ta-erga-ardeysis-stin-ellada-i-ereyna-kai-i-diadiktyaki-synantisi-tis>

² <https://www.dianeosis.org/2021/06/oi-toev-go-ev-kai-ta-erga-ardeysis/>

³ <http://oadyk.gr/>

Ο κ. Μαρκινός πήρε εν συνεχεία το λόγο και είπε ότι υπάρχουν τα νομοθετήματα, απλά πρέπει να προσαρμοστούν στη σύγχρονη εποχή. Ως χρήστες πρέπει να γνωρίζουν πόσο νερό έχουν στη διάθεσή τους και να το διανείμουν μεταξύ τους ισότιμα. Η ΔΕΗ θα βγάλει ωστόσο το πρόγραμμα εκταμίευσης του νερού σύμφωνα με το χρηματιστήριο ενέργειας και όχι με βάση τις ανάγκες των χρηστών. Χρειαζόμαστε, συμπλήρωσε, ένα κεντρικό πληροφοριακό σύστημα που θα εξυπηρετεί όλους τους ΤΟΕΒ (γεωγραφική πληροφορία, διαθεσιμότητα για κατανομή νερού, στοιχεία καλλιεργειών, δηλώσεων, ιδιοκτησίας, κλπ.). Δεν υπάρχει επικοινωνία με την βάση του ΟΣΔΕ. Στους οργανισμούς μέλη είναι οι ιδιοκτήτες, άνθρωποι που δεν ασχολούνται με τη γεωργία. Ο αρδευτής ωστόσο είναι ο πελάτης των ΤΟΕΒ και δεν ξέρουν πολλές φορές πως θα τον βρουν. Χρειάζεται δια-λειτουργικότητα όλων των δεδομένων που σχετίζονται με το χωράφι και αυτά να είναι διαθέσιμα σε όλους τους οργανισμούς.

Το πληροφοριακό σύστημα συνέχισε ο κ. Στουρνάρας είναι θεσμοθετημένο με σχετική ΚΥΑ, είναι αρμοδιότητα της ΓΓΥ. Ο κ. Μαμαγκάκης από τον Οργανισμό Ανάπτυξης Κρήτης, Διευθυντής Διαχείρισης των Έργων στην Κρήτη, ανέφερε ότι υπάρχει μεγάλη ανομοιομορφία στη διαχείριση των ΤΟΕΒ. Η είσπραξη είναι μεγάλο θέμα και εκεί. Το δίκτυό τους είναι ωστόσο αυτοματοποιημένο. Ο κ. Γιαννακός ανέφερε ότι η ψηφιοποίηση δεν αποτελεί το πρόβλημα, το πρόβλημα έγκειται στις υπηρεσίες. Η γεωργία πρέπει να ενισχυθεί και να αποκτήσει κύρος, για να υπάρξει οικονομική ανάπτυξη στη χώρα.

Υπάρχει γενικότερη ομοφωνία στο ότι τα περισσότερα προβλήματα προκύπτουν από την αδυναμία της ΓΓΥ να εκπληρώνει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές της. Το πρόβλημα της ΓΓΥ συνοψίζεται στην έλλειψη προσωπικού και χρημάτων.

Παρόλα αυτά, η επιστημονική ομάδα τόνισε ότι αυτή η καταγραφή του τι χρειάζεται ο κάθε συμμετέχοντας (ως εκπρόσωπος του φορέα του) είναι πολύ βασική και απαραίτητη στο να χαρτογραφηθούν οι αρμοδιότητες και τα προβλήματα που πρέπει να λυθούν. Ανάλογα με το τι χρειάζεται ο καθένας, όπως για παράδειγμα ένας ΤΟΕΒ, ένα Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, κλπ., θα αποτελέσει πολύτιμη πηγή πληροφοριών για να αναζητηθούν τα δεδομένα όπου χρειάζονται, οι σχετικές πηγές και οι αρμοδιότητες, και να διαρθρωθούν οι απαραίτητες προτάσεις.

Συμπερασματικά: Η συνάντηση αυτή, όπου συντονίστηκε στο σύνολό της από την κυρία Κουντούρη, ήταν αρκετά παραγωγική. Παρότι η Δ/ση Υδάτων δεν καταφέρνει να συμμετέχει με εκπρόσωπό της σε σημαντικό αριθμό συναντήσεων, παρουσιάστηκαν πολλά χρήσιμα στοιχεία από τη μεριά των υπόλοιπων συμμετεχόντων.

Υπάρχει συμφωνία απόψεων αναφορικά με τα προβλήματα που υπάρχουν, την άμεση ανάγκη για αναδιάρθρωση του κρατικού μηχανισμού ή δημιουργία νέας δομής διαχείρισης υδάτων, και μένει να οριστεί ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει αυτό. Στις επόμενες συναντήσεις είναι απαραίτητο να υπάρξει συνεργασία με τη Δ/ση Υδάτων ώστε να ακούσει τα προβλήματα και να συμβάλλει στην επίλυσή τους, με την υποστήριξη όλων μας.

Ένα βασικό ζητούμενο είναι η άμεση καταγραφή του τι χρειάζεται κάθε φορέας-εκπρόσωπος από έναν τέτοιο φορέα ή από οποιαδήποτε υπηρεσία υπόκειται στις αρμοδιότητές του. Έτσι θα γίνουν πιο συγκεκριμένες οι προτάσεις μας, βάσει των αναγκών που υπάρχουν. Για τον σκοπό αυτό έχει ήδη σταλεί ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλαμβάνει επίσης και περιγραφή των αρμοδιοτήτων των υφιστάμενων κρατικών δομών (και της Δ/σης Υδάτων).